

Studio Tandem Oy

Reino Rissanen, Katriina Viljamaa-Rissanen

Talo Horisontti - Pappilanniemi Taipalsaari 2014

Lähtökohtana pihasuunnitelmassa on talon henkeen sovitettu asiakkaan toiveisiin ja tarpeisiin perustuva toimiva ja esteettinen toteutus. Jaoimme pihan kahteen tasoon, ylä- ja alapihaan. Niiden välillä on kaareva muuri molemminpuolisin kasvi-istutuksin tasaamassa maaston jyrkkää rinnettä. Kovera muoto halaa yläpihaa ja antaa tilaa hyötypuutarhalla. Kulku alas keskeltä yläpihaa portaita myöten sekä länsireunalta, huoltotie puutarhan tarpeisiin. Piha on aidattu lasten ja koirien vuoksi. Portit tielle ja rantaan.

Talojen kauniin harmaan värin vuoksi kiinnitimme huomiota hyvään syysväritukseen puiden ja pensaiden valinnassa. Myös muissa kasvivalinnoissa värien loistavuus esiin. Väritys on kasvien osalta impressionistinen ja eloisa.

YLÄPIHA

Yläpihan istutusalueet ympäri taloa, teema toistuu varioiden

Julkisivun varjoon, sisäänkäynnin yhteyteen

Rhododengron Nova Zemba, punaiset kukat, kork. 1-1,5 m, **13**
alle manpeitteeksi Varjoyrtti k. 20 cm it 35 cm, ikivihreä
Nupukivirajaus, hapan maa.

Yläpihan istutukset autotallin ja talon väliin

Marja-aronia, k. 1-1,5 m, kiiltävät lehdet, mustat syötävät marjat, 5kpl **16**
Kartiotuija Smaragd sopii hidaskasvuisuuden vuoksi pieneenkin pihaan, vuosikymmenien aikana 4 m korkuiseksi, 3 kpl. **26**
Maanpeitteksi Kurjenpolvi, G. Macrorrhizum, album, kukat valkoiset kesä-elokuussa, lehdet syvän vihreät, k. 25 cm, punainen syysväri.
Saksankurjenmiekka (kääpiö) Iris Cyanea, violetti, k. 20 cm kukkii touko-kesä it. 20cm
Hopeahärkki, valkoiset kukat, harmaa lehdistö, kukkii kesä-heinäkuussa, k. 20 cm
Lusikkamaksaruoho, Cape Blanco, tiheäkasvuinen, harmahtavat lehdet, kukat keltaiset, k. 10 cm it. 30 cm, myös alapihalle
Seinustalla soranauha, alueen aukkopaikoissa pyörökiviä, esim kulmassa.
Laatoituksen reunustaa nupukivirajaus.
Taimille kuorikekatetta tai kaakaokatetta. Tuijalle suojakangas keväällä.
Maa kumpumainen, korkeampi seinän puolelta, (huom. pensaiden istutussyvyys 60 cm!)ja laskee nupukivireunukseen kymmeneen senttiin.

Ideana on että kurjenpolvi alueen sisään voit istuttaa tulppaaneja narsisseja tai liljoja. Siksi valkoiset kukat, hyvä yhdistelmä muiden värien kanssa.
Sama idea muissa kurjenpolvialueissa etupihalla talon vieressä. Teema toistuu.

Terassin portaiden molemmin puolin

Portaan vieressä vuorimännyt, Varella **15**, pitkäneulaksinen pallomainen k. 60-80 cm.
Maanpeitteksi Kurjenpolvi, G. Macrorrhizum, album, kukat valkoiset kesä-elokuussa, lehdet syvän

vihreät, k. 25 cm, punainen syysväri. Varellan päätyyn pyörökiviä. Seinustalla sora nauha.
Kuurikekate, pyörökiviä varellan päähän.
Laatoitukseen rajaa nupukivirajaus.

Olohuoneen ikkunan alle

Katseen suunta huomioitu myös sisältä. Istutukseen sipulikasveja kurjenpolven sisään.
Huomioitu talvinäkymään lumen piirtämät muodot, jouluvalot.
Istutusalue kohopenkki, jonka sivut muurikiveä noin 40-45 cm, sama kuin muurin yhteydessä olevien istutuksien etu- ja sivureunat. Mullan syvyys 60 -80 cm.
Routasuojaus styroksilla. Kuurikekate

Aksenttipuuna Thuja Smaragd 1kpl **18** (TAI vartettu matala syreeni, maks. 1,80 cm, kukat lilat)
puun yhteyteen pikkupilarikatajia, kynäkataja Columnaris k. 1-1,5m 3 kpl. **xxxx**

Suojataan nuorena keväällä auringolta ja ikkunan heijastukselta. **27**

Terassin puoleisessa päädyssä vuorimännyt, Varella, 60-80 cm **15**

Maanpeitteksi Kurjenpolvi, G. Macrorrhizum, album, kukat valkoiset kesä-elokuussa, lehdet syvän vihreät, k. 25 cm, it 30 cm, punainen syysväri.

Lusikkamaksaruoho, Cape Blanco, tiheäkasvuinen, harmahtavat lehdet, kukat keltaiset, k. 10 cm it. 30 cm

Avointa pintaa peittävät pyörökivialueet. Kuurikekate taimille

Itäpäädyssä nurmialueella

Yläpihan itäreunassa syreenit , lilat kukat kesäkuussa, 3 kpl, **7** kankin toivojat. it. 2 m, istutussyvyys 1 m. Puiden juurikke kate. Myöhemmin maanpeitekasveja puiden juurruttua.

Julkisivun itäkulmassa kotipihlajia 2, niiden alla vuorimäntyjä Mops k. 50-100 cm,

4 kpl ja julkisivun puolella Rusovuohenkuusamapensaita, Rusko, jonka lehdet ovat punertavat keväällä ja muuttuvat vihreiksi kesällä. Hieno punainen syysväri. k. 90 cm, vaatimattomat keltaiset kukat keltaiset heinä-syyskuussa. 4 kpl

Yläpihan isot perennat

Edellisten rauhallisten istutusten vastapainoja perennojen väritulitus. Se alkaa itäpuolelta, istuinryhmän vierestä hillitysti viileillä sinisillä ja valkosilla kukilla pienin keltaisin korostein. Värit liukuvat pinkkiin ja komistuvat pionejen loistoon keskialueelle alas menevien portaiden luo. Pinkit pionit jatkavat siirtyen purppuraan ja punaisiin. Oranssi ja keltainen jatkavat vähitellen iloittelua lasten leikkialuetta kohti. Sininen, violetti vilahtavat vielä täplinä, korostuksena ja sitovat sinfonisen ryhmän kokonaisuudeksi.

Ryhmä muodostuu niin, että siinä kukkii koko kesän. Komein kausi on keskikesällä, mutta heti keväällä alkaa kukinta lähinnä sinisillä. Keltaiset tulevat viimeiseksi. Osa kasveista kukkii koko kauden kesäkuusta syyskuulle. Kaikki valitut kasvit viihtyvät auringossa hyvässä lannoitetussa, kalkitussa puutarhamullassa. Kasvejen korkeus on maksimissaan 90 cm tuulen vuoksi. Muurin reunus ja muut kasvit tosin suojaavat tuulella toisiaan. Istutus on tehty varsin tiheäksi, jolloin rikkaruohoille ei jää tilaa. Kate taimien juurelle aluksi.

Joitakin kasveja joudutaan jakamaan muutaman vuoden kuluttua keväällä. Joitakin on jätettävä rauhaan. esim. pionit. Pionit tuettava ennen kukintaa. Kitkemistä tuskin tarvitsee tai sitä on hyvin vähän. Kate kasvejen välille.

Suosittelen istutustyötä kahdeksi kasvukaudeksi alkaen korkeista ja sitten aksenttikasvit ja viimeiseksi matalimmat täytekasvit.

Yläpihan: perennaryhmät muurin edessä

Siniset

- 5 Kiinan ritarikannus, k. 50 cm, it 40 cm
- 6 Mirrin minttu, k. 30 cm, it 25 cm, reuna, Six Hills Giant k. 50, it 30 c , yhdessä
- 8 Kurjenkello , k. 80 cm, it 30 cm
- 9 Peurankello, k. 50 cm, it. 30 cm
- 12 Siperiankurjenmiekkä, kork. 80 cm, it 30 cm
- 13 Tarhaukonhattu, k. 100 cm, it. 50 cm,
- 14 Kirjolupiini, Governor 14a, k. 80 cm, it 50-60 cm
- 19 Unelmatädyke, vaalean sininen k. 40-60, it 30 cm
- 24 Jaloakilleija Olympia, sin/valk 70 cm, it 30 cm, Maxistar k. 75 cm it. 30 cm
- 25 Unelmatädyke, vaal. Sin k. 25 cm, it 25 cm,
- 26 Loistotädyke, t.sin True blue, k. 40 cm it 25 cm
- 27 Rantatädyke, k. 70 cm. It 35 cm, tumman sininen
- 30 Saksankurjenpolvi, violetti, k. 15 it 20

Valkoiset

- 3a Japanintöyhtöangervo Deutschland, k. 40 cm it 30 cm
- 8a Kurjenkello, k. 80 cm, it 30 cm
- 9a Peurankello, k. 50 cm, it 30 cm
- 13a Tarhaukonhattu, k. 90 cm it 50 cm, sinivalk. ja valkoinen *ukonhatut yhd.*
- 22c Syysleimu Pax k. 70 cm, it 30 cm
- 23 Lyhtykoiso k. 70 cm it, 30 cm, *oranssit* lyhdyt syksyllä
- 28 Hopeahärkki, k. 20 cm, it 30-35 cm, myös alapihalle

Pinkit

- 1 Jalopioni, Edulis Superba, aikainen, k. 70 cm it 80 cm?
- 3b Japanintöyhtöangervo Europa, k. 40 cm it 30
- 7 Soikkovuorenkilpi, kork. 35 cm, it 35 cm, myös alapihalle
- 22 Syysleimu, Bright Ayes, k. 70, 22 b, Jules Sandeau k. 60 it 30 cm
- 29 Kurjenpolvi, G. Macrorrhizum, album

Keltaiset

- 10a Tarhapäivänlilja Stella d'Oro , k. 25 cm, it 25 cm koko kesän!
- 11 Jättipoimulehti rikin keltainen, k. 40 cm, it 35 cm
- 14 Kirjolupiini My Castle, k. 80 cm it. 50-60 cm
- 15 Kultakärsämä, Coronation Goldk. 80 cm, it 35 cm
- 16 Isohelokki, k 15-20 cm it 20 cm
- 17 Kultatyräkki, k. 50 cm it 30 cm
- 21 Keltavaleunikko k. 40, cm, it 30 cm,
- 21a Keltavaleunikko Aurantiaca oranssinkeltainen yhd.
- 22d Syysleimu, *Orange* Perfection, k. 80 cm, it 35 cm
- 24a Jaloakileija Maxistar, k. 70 cm, it 30 cm

Punaiset

- 2 Jalopioni Karl Rosenfield, k. 90 cm, it 80 cm
- 4 Palava Rakkaus, k.100 cm, it 35 cm
- 10 Tarhapäivänlilja Sammy Russel k. 60 cm, it 35 cm poisto? Huom. 10 a ok

- 20 Kellopeippi, k. 70 cm, it 35 cm
 22 Syysleimu, Anja k. 50 cm, it 30 cm

Suunnitelman pihapuut ja pensaat

- 1 mustaviinimarja
 2 punainen viinimarja
 3 karviainen
 4 pensasmustikka, Siro
 5 omenapuulajit
 6 kirsikkapuu
 7 pihasyreeni
 8 pilarikataja j. Communis f suecica
 9 mongolianvaahtera
 10 kotipihlaja
 11 metsävaahtera SE VAAHTERA, alarajalle
 12 isotuomipihlaja
 13 rhododendron Nova Zemba
 14 rusovuohenkuusamapensaita
 15 vuorimänty Varella
 xx marja-aronia
 xxx kartiotuija
 xxxx pikkupilarikataja, kynäkataja, J. communis Columnaris

Numerot viittaavat pihasuunnitelman alkuperäiseen kokonaiskuvaan. Jatkuvat muurin alus havuilla ja maanpeitekasveilla. Perennojen numerointi on erillinen.

- 7 pihasyreeni, 2-5 m korkea pystyversoinen pensas, tiheäkasvuinen, kukinta runsasta aurinkoisella paikalla, lilat kukat kesäkuussa, ravinteinen maa, kalkin suosija. Juurivesojen poistoa
- 8 pilarikataja j. Communis f suecica, kapea pilarimainen, kärjet nuokkuvat hiukan, kork. 3-7 m esim. Fjällblå tai "Herra Pitkänen"
- 9 mongolianvaahtera, 5m korkea puu, aurinkoiselle paikalle, koristeellinen lehdistö, kaunis kasvutapa, hyvä oranssinpunainen syysväritys
- 10 kotipihlaja, yli 4 m korkea puu, aurinkoiselle paikalle yksin tai ryhmänä, komea kukinta kesä-heinäkuussa, oranssit marjat.
- 11 metsävaahtera SE VAAHTERA, alarajalle, 20 m korkea, leveä, pyöreälatvuksinen puu, keväällä heleän vihreä, syksyllä keltainen syysväri.
- 12 isotuomipihlaja, korkeus 2-6 m, tiheäversoinen, kukkii touko-kesäkuussa.
- 13 rhododendron Nova Zemba, punaiset kukat kesäkuussa, korkeus 1,5 m, aluskasviksi Varjorytti julkisivun puolella. varjorytti, korkeus 20 cm, taimiväli 30, 11kpl/m², kiiltävät lehdet, kukat valkoiset, hiukan lilaa. Aluksi hidas, peittää kavupaikan parissa vuodessa. Hapan maa. (Ei numeroittu.)
- 14 rusovuohenkuusama, Rusko, rehevä, tiheäkasvuinen, kork. 1 m it .90 cm, keväällä punertavat lehdet, kesällä heleän vihreät, syksyllä punainen syysväri.
- 15 vuorimänty Varella, pitkäneulaksinen pallomainen k. 60-80 cm.
- xx marja-aronia, pystyoksainen tuuhea pensas kork. 1-1,5 m, lehdet kiiltävät, tummanvihreät, kukat vaaleanpunaiset, sinimustat marjat syötäviä

xxx kartiotuija, Smaragd, oksat pystyt, kiiltävän tummanvihreät, ikivihreä. Hidas
19 pikkupilarikataja, J. Columnaris, korkea 1-1,5 m, leveys 30 cm, kivikkoryhmässä ja ikkunan
alla Kartiotuijan kanssa

Alapihan muurin alustan kivikkoryhmät

Vastapainona yläpihan klassiselle sommittelulle kivikkoryhmä on paahteessa viihtyvien maanpeitekasvien ja matalien havujen japanilaishenkeen rakennettu kokonaisuus. Aukkopaikkoja peittää *kaunis sora* 6-16 kokoa. Kasvejen rytmi muodostuu vihreän eri sävyistä ja lehtien struktuureista.

Vuorimänty teema jatkuu alarinteeseen. Varella korostaa jälleen portaikkoa molemmin puolin. Kääpiövuorimäntyjä on myös istutusryhmässä Mini Mops, korkeus 50 cm. Mops 1kpl ja minimops lajikkeet tiiviskasvuisia ja matalia. Mops kasvaa 50-100 cm. Aksenttina muutama kynäkataja tuo korkeuteen vaihtelua. Ryhmässä on laakakatajia, tuiviota sekä maksaruohoja ja maanpeiteperennoja. Soikkovuorenkilvet ovat mehevine kasvustoineen molemmissa päissä rinteessä sekä muutamana saarekkeena keskelläkin. Tämä vuorenkilpi on hiukan hillitympilehtinen kuin tavallinen, tälläkin on pinkit kukat. Punainen vilahtaa myös sitruunatimjamin mattomaisissa kukinnoissa. Hopeahärkki raikastaa kauniisti vihreän sävyjä.

Länsipuoleiselle alueelle on istutettu pari pihlajaa, mikä huomioidaan rakennusvaiheessa. Tänne on varattu myös alue kesäkukille. Siihen kohtaan samaa multaa kuin yläpihalla. Muualta multa kivikkoryhmissä kevennetään hiekalla.

Muurin alustan kasvit numeroineen

Huom! Numerointi jatkuu puuston numeroista, perennoiden numerot ovat eri asia.

15 vuorimänty Varella
16 komeamaksaruoho
17 tuivio
18 laakakataja Blue star
19 pikkupilarikataja, kynäkataja
20 hopeatoppo, hohderuoho
21 soikkovuorenkilpi
22 hopeahärkki
23 lusikkamaksaruoho
24 vuorimänty mops, minimops
25 kangasajuruoho

15 Portaiden vieressä vuorimänty Varella, kestää lumen painoa, k. 60-80 cm sama kuin
yläportaiden vieressä, jos ei löydy, vuorimänty MOPS, tai pensassembra.
16 komeamaksaruoho, syysmaksaruoho, kukat pink, k. 25-40, lev. 20, it 30
17 tuivio, ikivihreä, syksyllä punertava, k. 20-30, it.80, yksi taimi voi levitä yli 1m.
18 laakakataja, maljakataja, Andorra Compacta, kork. 40 cm, it 70
19 pikkupilarikataja, Cornus Columnaris, k. 1- 1,5 m halk. 30 cm
20 hopeatoppo on pieni tiheä harmahtava heinämättäs, k. 20 cm, röyhy 40 m

- 21 soikkovuorenkilpi, pinkit kukat touko-kesäk. syysväri punainen, ikivihreä, k. lehdistö 20, kukat 40, it, 35 cm
- 22 hopeahärkki, C. Tomentosum, tiheämpi, kukat valkoiset, ikivihr. Harmaa lehdistö, ik. Kork. 15-20, it 25.30, kukkii touko-kesä
- 23 lusikkamaksaruoho, Cape Blanco, tuuhea, harmahtavat lehdet, mattomainen, k.10 cm, kukat keltaiset, annetaan levitä rauhassa.
- 24 vuorimänty minimops, k. 50 cm, vuorimänty MOPS k. 50-100cm, (N. 15 !!!)
- 25 sitruuna-ajuruoho, Coccineus tummanpunaiset kukat heinä-elo, k. 15cm istutusalueella katetta taimien suojaksi, koloihin kaunistaa soraa, pyörökiviä.

Hyötypuutarha

Pihan länsireunassa hyötypuutarha. Marjapensaat, mansikkamaa, pikku perunamaa, kasvatustaikot vihanneksille ja yrteille, pieni kasvihuone, komposti Kasvihuoneen edusta laatoitettu tarpeen mukaan, muuten nurmella.

Vesipiste

Tihkuletku kastelu olisi käytännöllinen isojen istutusten yhteydessä. Niitä on puutarhaliikkeissä.

Hyötypuutarha laatikoissa

Istutuslaatikoissa salaatteja, pinaattia, yrttejä, kesäkurpitsaa, kurkkua ym.

Istutuslaatikot korkeus 30 cm, leveys 80 cm, pituus 120 cm esimerkiksi. Maalataan punamullalla.

Vierellä Saksankirveli

Kasvihuoneessa mm. tomaatteja pari lajia... herneitä. Taimien kasvatusta

Raparperi kasvihuoneen viereen, 3 kpl, myös lipstikka komistukseksi.

Saksankirveli yrtti-istutuslaatikon yläpuolelle, se on kaunis! Ja herkku!

Pihan itäerunassa omenapuut rivistönä 4 kpl tontin rajaa seuraten , sitten 1 kpl kulman jälkeen ja kirsikkapuu eteläreunalla. Pihalla "TULILLE" rajattu alue nupukivin. ympyräksi, halkaisija 4 m, kate soralla, keskelle tulikivet. Istuimet pölkkyjä.

Alhaalla lähellä rantaporttia Se Vaahtera, **11** Metsävaahtera, korkeus 20 m, pyöreä latvus, kaunis säännöllinen kasvutapa, heleänvihreä keväällä, syysväritys vahva keltainen. Toinen pääroolipuu on joka on ylempänä lähempänä istutusalueetta, Sembramänty, symetrinen, tuuheakasvuinen, kork. 10- 15 m, tummanvihreä. **8**

Marjat

Mansikat: tiedät varmaan lajin, 250 taimea, ist.tiheys 25-30 cm, neljässä rivissä,

Mustaherukat:

Öjebyn, runsassatoinen, pysty kasvutapa, terve, matjat isoja ja maukkaita, 2 kpl

Lepaan musta, lamoava kasvutapa, kotimainen, aikainen, runsassatoinen 2 kpl

Punaherukat:

Jonkheer van Tets, aikainen, isot maukkaat marjat, voimakaskasvuinen, 4 kpl

Karviaiset:

Hankkijan herkku, rentokasvuinen, runsassatoinen, marjat kellertäviä ja makeita 2kpl

Lepaan punainen, pystykasvuinen, satoisa, marjat punaiset keskikokoisia, 2 kpl

Mustikat:

Helen, marjat makeahkot, vahapintaiset, siniset, korkeus 10 - 40 cm

Tumma, marjat väriltään melkein mustat, penet ja miedon makuiset. Näitä voisi ajatella kivikkoalueelle. Taimiväli 75-100 cm. Istutusalueelle havujen ym. sekaan.

Komea syysväritys

Siro, leikkialueelle, korkeus 60 cm, erittäin satoisa makeahkot marjat, Vähintään kaksi. Taimiväli 75 cm. Komea syysväritys. Mustikat ovat hitaita, marjoja vasta alkaen toisena vuotena. Sekä hede-että emitaimia oltava pölytyksen vuoksi.

Mustikoille hapan, vettä pidättävä, kevyt maa. Kompostimultaan voi lisätä, muuten kalkitsematonta multaa tai turvetta.. Alle voisi laittaa savikatteen pidättämään kosteutta. Katetta taimien alle.

Omenapuut

Maikki, herkkuomena, aikaisin

Valkeakuulas, soseomena, 1 kpl

Samo, herkkuomena, piikkaomena 1kpl

Åkerö, talviomena

Omenapuulajit ovat ehdotksia... ei kokemusta.

Kirsikkapuu

Pihatöissä ja istutuksissa huomioitavia asioita

Pohjatyöt tehdään huolella niin nurmikolle kuin laatiotetuille alueille.

Pohjatyön jäkeen tasoitus ja viimeistely rautaharavalla. Kasvualusta pitää olla tasapaksu.

Tasauksen jälkeen jyräys. Uudellen tasaus niin ettei kuoppia synny. Perusteellisesti.

Nurmikkoseoksessa olisi hyvä niittynurmijan lisäksi olla nataa, sillä se kestää kuivuutta.

Kylvettäessä maan tulee olla kostea, pohja kastellaan. Kylvö kahdessa erässä, että tulee tasainen.

Haraus kevyesti. Sitten tiivistetään, että siemenet tulevat varmasti kosketuksiin mullan kanssa.

Kastelua on jatkettava koko itämisajan. Kevyellä suihkulla etteivät siemenet lähde juoksemaan.

Nurmikko leikataan ensimmäisen kerran kun ruoho on noin 10 cm.

Laatoitetut alueet

Pohjatöissä helpottaa, jos pohjamaa on hyvin vettä läpäisevää, hiekkapitoista ja routimatonta.

Riittää että pintamaa poistetaan ja korvataan raekooltaan 0-18 mm murskesoralla. Ajotiellä

kantavan kerrokse vahvuus routimattomilla alueilla 15-20 cm. Muualla 10 cm.

Kaltevuudet tehdään ja tarkistetaan pohjatöiden yhteydessä.

Pinnat kallistetaan rakennuksista pois päin 2%.

Ennen asennushiekkaa kantavan kerroksen tasaisuus ja tiivistys. Kaltevuudet tarkistetaan vielä uudestaan vesivaa alla.

Laatoitus aloitetaan kiinteästä rakenteesta. Tai se voidaan aloittaa sellaisesta reunasta, jonka sijainti on tarkkaan määrätty. Latomisessa käytetään linjalankaa, joka pitää saumauksen suorana. Nurmikon ja kivetyksen rajaaminen voidaan tehdä samoin. On kuitenkin huolehdittava että sora jatkuu kivetyksen alta osittain nurmen alle. Nurmet rajataan laatoituksesta nupukivin.

Muurin rakentaminen

Pohjatyö noudattaa samoja periaatteita kuin pihakivetyks. Routiminen eliminoidaan ja korvataan sorakerroksella. Perustan kuivuus varmistetaan tarvittaessa salaojin. Routaeristelevyjen käyttö vähentää kaivuutyötä. Sora tiivistetään täryttämällä.

Soran päälle asennushiekkaa raekoko 0-8 mm tai kivituhkaa. Tasoitusvaiheessa pohjan suoruus tarkistetaan vesivaakaa apuna käyttäen.

Tukimuurin pohjakerron tehdään huolella. Suoruus tarkistetaan kivi kiveltä. Mikäli muuri on suora, käytetään linjalankaa. Seuraavia kerroksia ladottaessa pinta puhdistetaan hiekasta. Kukin kerros aloitetaan kulmasat kulmapalalla. Pystysaumojen tulee noudattaa tiililadontaa., jolloin rakenne on mahdollisimman tukeva.

Asennustyön edetessä lisätään maata muurin taakse. Esin joka toisella kerroksella. Lähimmäksi muuria vettä läpäisevää maata esim. hiekkaa. Muurin taakse asennettu routaeristys estää kylmän tunkeutumista muurin läpi maakerrokseen. HUOM! Yläpihan kasvialue! Ja ikkunan alla oleva istutus.

Ylin kerros viimeistellään ns. päällyskivellä, joka laastilla kiinnitettynä viimeistelee ilmeen.

Muuri tehdään jonkin verran kallistuvaksi taaksepäin. Rakenne on näin luja maan painetta vastaa.

Ilman sidoslaastia muurin korkeus on 70 cm, Tätä korkeammat tarvitsevat usein lisätueksi laastia.

Maanpeitekasvit

Pihalla on maanpeitekasveja talon vierellä olevissa istutuksissa. Rodojen alla varjojyrttiä, hapan maa, ja muissa kurjenpolvea pensaiden lisäksi. Maanpeitekasveja myös muurin alla olevassa ”kivikkoryhmässä”. Taimien määrää ei ole laskettu, vaan sen laskisi taumiliikkeen puutarhuri.

Kasvien istutustiheys on varsin harva, esim tuivio 1 kpl/metrille. Istutustiheydet listassa.

Aukkopaikat soralle tai pyörökivin peitettynä. Kivikkoryhmän maa kevennetään hiekalla.

Luonnonmukaisin tapa kattaa maanpinta on käyttää maanpeitekasveja.

Ne sopivat puiden ja pensaiden juuristoalueille eivätkä tukahduta kasvua. Maanpeitekasvit suojaavat maata tiivistymiseltä, kuorettumiselta ja liestymiseltä. Ne eivät estä veden haihtumista ja samalla parantavat veden imeytymistä maahan. Kastelua tarvitaan vähemmän, kun kosteus säilyy. Tasaisempi kosteus maassa edistää pieneliötoimintaa. Pieneliöt parantavat maan rakennetta ja muuttavat ravinteita käyttökelpoisempaan muotoon. Maanpinnan katteina voidaan käyttää kasvien lisäksi tai niiden sijasta muita eloperäisiä aineksia, kuten puunkuorta tai haketta. Epäorgaanisia kateaineita ovat kivet ja sora. Kateaineiden alle voi lisätä peittävyttä muovilla.

Maanpeitekasvejen sekaan voi asettaa askelkiviä, joiden avulla helpotetaan hoitotoimenpiteitä.

Puiden istutus

Puiden taimet myydään nykyään astiataimina.

Jo kyseessä on havupuun säkkikankainen paakkutaimi, juuren niskan ympärillä olevat solmut avataan, mutta kangas jätetään istutuskuoppaan. Istutussyvyys puilla 1 m, pensailta 50-60 cm. Hyvä aika on istuttaa taimet keväällä, jolloin on koko kesä aikaa juurtua. Jos taimi on ollut kauan muoviruukussa, Juuret ovat alkaneet kasvaa vyhdessä ympäri puhjaa. Ennen istuttamista on juurivyyhdet katkaistavapuukolla sieltä täältä tai varovasti yritettävä purkaa ne ja levittää istutuskuoppaan hajalleen. Näin juuret kasvavat hajalleen.

Taimet on tuettava seipäiden avulla. Pienempien havupuiden ja -pensaiden taimet merkitään kolmella kepillä, jotka sidotaan latvasta yhteen.

Istutuksen suojana puu- ja pensasistutuksissa käytetään katekangasta ja sen päällä puunkuorikompostista tehtyä katetta. Se estää rikkakasveja. Kutenkin niitä on pidettävä silmällä. Vaikka istutukset olisi tehty kuinka hyvin ja perusteellisesti, sääolot saattavat aiheuttaa ongelmia.

Muovinen katekangas voi olla vain harmiksi vastaistutetuilla alueilla, jossa kasvit ovat huonosti juurtuneet.

Havujen -tuijat, katajat, taimet olisi suojattava kevätauringolta suojakankaalla. Auringin lämmittäessä taimia se haihduttaa niistä kosteutta, mutta juuret eivät saa vettä jäätyneestä maasta. Tällöin suositellaan kastelua lämpimällä vedellä. Tämä pätee myös istutuksiin, joilla ei ole käytetty katekangasta eikä katteita.

Perennaistutukset

Kasvit on valittu aurinkoisen pihan tarpeisiin. Maaperä tulee olemaa kohopenkeissä hyvää lannoitettua, kalkittua puutarhamultaa, joka sopii kaikille valituille kasveille. Kukintaa on pyritty saamaan koko kesäksi. Kasvit on istutettu korkeuksien mukaan, eteen matalammat, taakse korkeammat. Väriyhdistelmissä sekä liukumaa että vastakkaista sommittelua. Talvenarkoja kasveja ei ryhmässä ole.

Muuri salaojitetaan ja varustetaan ruotasuojalla pakkasta vastaan. Kasvualustan syvyys 50 cm.

Istutussuunitelma on lähtenyt väriajattelusta, jossa itäpääty on viileänsävyinen; sinisiä, valkoista ja joku keltainen täpä. Väri vaihtuu pinkkeihin pioneihin keskialueella ja kirkkaan punaisen myötä kasvaa oranssain kautta keltaiseen lasten leikkialueella.

Ehdottaisin että takarivin korkeita kasveja ja pääroolissa olevat kasvit istutetaan ensin ja sitten täytekasvit. Istutusta voisi jakaa kahdelle tai useammalle kasvukaudelle, sen ei tarvitse olla heti valmis. Jos suunnitelman istutustiheys on liian suuri, voi joitakin lajeja jättää pois väri-idean siitä kärsimättä. Askelkivien mahdollisuutta harkitaan.

Ennen istutusta taimet suojataan auringolta ja pidetään kosteina. Maa kastellaan ja taimet istutetaan lajin vaatimiin tiheyksiin ja syvyyksiin. (pionin juurille vai 5 cm multaa). Astiataimissa ei ole pulmia, sama syvyys kuin ruukussa. Istutuksen jälkeen kastelu. Tihkuletku helpottaisi perennojen kastelua jatkossa.

Taimimäärää ei ole laskettu, vaan sen tekiisi taimimyymlän puutarhuri perussuunnitelman mukaan. On kaksi vaihtoehtoa rikkaruohojen hillitsemiseksi: istutustiheys estää niitä kasvamasta. Silloin myös istutus on heti komean näköinen. Tai sitten harvempi istutus ja käytetään siistiä tummanruskeaa esim Green Care- katemateriaalia kasvejen välillä, joka estää rikkaruohot ja kasveja leviämästä paikaltaan. Joka tapauksessa on kasveja, joita joudutaan jakamaan muutaman vuoden välein keväällä. Samalla tarkistetaan rikkakasvit. Pionien on saatava olla paikoillaan rauhassa.

Ennen istutusta taimet suojataan auringolta ja pidetään kosteina. Maa kastellaan ja taimet istutetaan lajin vaatimiin tiheyksiin ja syvyyksiin. (pionin juurille vai 5 cm multaa). Astiataimissa ei ole pulmia, sama syvyys kuin ruukussa. Istutuksen jälkeen kastelu.

Terveisin Katriina